

Estudis pirinencs

Dissabte de la setmana passada al Castellot de Bolvir, a l'Espai Ceretània, es van fer les II Jornades d'estudis comarcals de Cerdanya. Amb dos blocs (medi natural i medi social) es van anar desgranant les diferents contribucions. En el primer bloc amb aportacions diverses sobre la biodiversitat (Jordi Dantart, Guillem Pérez de Lanuza, Lluís Serra) i culminant amb una conferència sobre «La Cerdanya i el temps geològic», de Xavier Soler Bartomeus. En el bloc de medi social es va començar per les més recents investigacions arqueològiques, incloent-hi el mateix Castellot de Bolvir que, en l'àmbit de l'espai Ceretània, el grup de recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona ha convertit en el centre d'operacions dels seus campus arqueològics i de les seves recerques a la Cerdanya (Oriol Mercadal, Oriol Olesti, Adrià Cubo, Jordi Morera i Joan Oller). Un interès molt singular va tenir la comunicació sobre el complex sistema de túnels i desguassos de l'anomenat «Ull de basilisc» de Puigcerdà, una antiga cisterna reconvertida amb posterioritat en pou de glaç i que ha d'esdevenir un recorregut subterrani apassionant per l'antic Podium Ceretanum (Oriol Chacón i Júlia Miquel). Un conjunt de comunicacions van presentar diversos aspectes de l'entramat nobiliari i territorial (Carles Gascón), els conflictes entre cases comtals (Oriol Vergés), les rendes pageses associades a l'episcopat (Pere Roura), el sistema defensiu i de domini a través de les fortificacions (Lluís Obiols i Elisenda Casademont). Per una altra banda, una comunicació va abordar els aspectes sanitaris de les epidèmies i les mesures de prevenció (Núria Casamitjana), d'altres presentaven aspectes sobre el patrimoni artístic (Jean-Louis Blanchon), el patrimoni musical (Laia Martin), o la contribució de la Cerdanya a través dels corresponsals en l'obra del diccionari d'Antoni M. Alcover (Ferran i Elisenda Sabaté), o la relació entre la crisi econòmica i el cens d'estrangers a la Cerdanya (J.M. Prat Forga).

Una conferència final de Pau Castellva presentar aspectes de la fetilleria i la bruixeria a la Cerdanya medieval i d'època moderna. La Diputació de Girona, el Consell Comarcal de Cerdanya i l'Ajuntament de Bolvir asseguraven aspectes materials bàsics de la convocatòria i de la mateixa definició d'alguns treballs de recerca arqueològica i documental fins a la materialització de l'Espai Ceretània.

En conjunt, doncs, una bona mostra dels nous camins de la recerca que donen peu a noves interpretacions i a una relectura de vells estereotips que, a poc a poc, anirem modificant a mesura que les noves evidències ho permetin. Com en el cas de la recerca arqueològica, que permet superar una antiga consideració subsidiària del poblament a les comarques de muntanya i els atorga una nova centralitat en alguns episodis de la història antiga, com ho evidencien alguns estrats de destrucció violenta i incendi, que els investigadors associen al pas d'Anníbalpels Pirineus.

El Grup de Recerca de Cerdanya, convocant de les Jornades, va distribuir també el número 10 de la seva revista *Ker*, corresponent a aquest mes de novembre, amb un contingut divers i atractiu del qual voldríem destacar un article sobre l'inventari Wikipedra i les construccions de pedra seca a Catalunya i un altre sobre la identificació de 169 miradors transfronterers a la Cerdanya. Glaceres, arbres, voltors, els productors locals en l'àmbit del Parc Natural del Cadí Moixeró, perfilen un contingut que dóna continuïtat als treballs del Grup de

Recerca al llarg de l'any.

Durant la Jornada, Carles Gascón repartia il·lusionat la convocatòria del III Congrés Internacional d'Història dels Pirineus, que s'ha de celebrar a la Seu d'Urgell i a Andorra la Vella els dies 17 i 18 de juny de 2017, i que és la continuació natural dels dos congressos anteriors celebrats a Cervera (1988) i a Girona (1998). Amb cinc blocs (política, economia, societat, poblament i territori, i art, cultura i patrimoni), la primera circular obre la convocatòria a la presentació de comunicacions. Si he de fer cas de la Jornada, a la qual vaig assistir una part del matí, les noves fornades d'investigadors nodriran amb aportacions rellevants aquest congrés que ara es convoca.

M'he entretingut en l'explicació detallada de tot plegat perquè és en el conjunt, la suma de tot, que es pot detectar una nova embranzida, una nova vitalitat, un nou interès, una nova i manifesta voluntat de dotar de gruix i d'entitat la identitat pirinenca. Quan fallen les estructures institucionals que no acaben mai de materialitzar-se del tot, el paper de la societat civil és la labor imprescindible per mirar el futur amb un punt d'optimisme i confiança.

Demà a Talló (Bellver de Cerdanya) ens reunirem amb la vista posada en la ferma estructura romànica per commemorar els primers deu anys de la revista Cadí-Pedraforca, una aventura apassionant que ha semblat d'il·lusions la Cerdanya, el Berguedà i l'Alt Urgell. De factoria cassanenca i seguint l'estela de Gavarres, les Garrotxesi Alberes, la revista pirinenca té un accent especial. Respira els aires del Pirineu, transmet memòria viva, oral i escrita de la vida a muntanya, de les dificultats, de la duresa dels hiverns, de les festes que commemoren els cicles estacionals, de les «falles» patrimoni de la humanitat, dels prats de dall, de les fondes, del moviment del bestiar, de les grans torbonades, de l'aïllament històric i de les bombolles recents. Tot sembla indicar que el Pirineu es mou, que la muntanya desperta i que noves generacions omplen el sac de les il·lusions per recuperar la viabilitat d'unes comarques poc poblades, però riques en territori i patrimoni.

Font del document: http://www.diaridegirona.cat/opinio/2016/11/18/estudis-pirinencs/815296.html?utm_source=rss